

Številka: U-I-456/20-17

Datum: 6. 5. 2021

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Občine Hoče - Slivnica, ki jo zastopa Odvetniška družba Živko in Purg, o. p., d. o. o., Maribor, in Občinskega sveta Občine Hoče - Slivnica, ki ga zastopa župan dr. Marko Soršak, na seji 6. maja 2021

odločilo:

Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo in 52/20) in Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10 in 30/18) nista v neskladju z Ustavo.

Obrazložitev

A.

1. Predlagatelja izpodbijata Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi (v nadaljevanju ZRLI) in Zakon o lokalni samoupravi (v nadaljevanju ZLS). Zatrjujeta, da sta zakona protiustavna, ker ne urejata referenduma v času epidemije in ukrepov za preprečevanje širjenja bolezni. Šlo naj bi za protiustavno pravno praznino (2. člen Ustave), ker naj bi zakona določala roke referendumskih opravil, ki jih ni mogoče prestaviti ali odložiti, hkrati pa naj bi bila njihova izvedba nemogoča ali v nasprotju z ukrepi za preprečevanje bolezni in naj bi pomenila hudo nevarnost za zdravje in življenje ljudi. Izpodbijana zakona naj bi bila protiustavna tudi zato, ker naj občini ne bi omogočala samostojno urejati zadev, ki zadevajo samo prebivalce občine, in v tem okviru svetovalnega referenduma iz 46.b člena ZLS. Ker izpodbijana zakona ne urejata referenduma v času epidemije ter občini in občanom ne omogočata elektronskega glasovanja na svetovalnem referendumu, naj bi bila v neskladju z 9., 39., 42., 43., 44. in 140. členom Ustave ter 8., 10. in 11. členom Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP).

2. Državni zbor v odgovoru navaja, da je predlagatelj (Občinski svet Občine Hoče - Slivnica – v nadaljevanju Občinski svet) razpisal svetovalni referendum o vsebini (poštni številki), ki ne sodi v njegovo pristojnost, zato ni podlage za uporabo izpodbijane ureditve v ZLS in ZRLI. Po mnenju Državnega zbora zato tudi posega v ustavni položaj ali v ustavne pravice občine ne more biti. Glede vsebine zahteve Državni zbor navaja, da so navedbe o protiustavni pravni praznini pavšalne. Državni zbor sicer meni, da je zatrjevana protiustavnost ZRLI in ZLS očitno neutemeljena. Kljub temu da ZRLI in ZLS ne vsebujeta posebne ureditve za primer epidemije, se lahko po mnenju Državnega zbora zakonodajalec v primeru, če presodi, da uresničevanja pravice iz 44. člena Ustave v razmerah epidemije na podlagi veljavne zakonodaje ni mogoče zagotavljati, v okviru številnih nujnih ukrepov, ki jih sprejema zaradi epidemije, loti tudi urejanja tega področja. Glede očitka, da sta ZRLI in ZLS protiustavna tudi zato, ker občini ne omogočata samostojno urejati izvedbe svetovalnega referenduma, čeprav gre za zadevo, ki zadeva samo prebivalce občine, Državni zbor navaja, da lokalni svetovalni referendum ni lokalna zadeva, ker je institut referenduma neločljivo povezan z ustavno pravico občanov do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev, volilno

pravico in pravico glasovati na referendumu ne glede na naravo oziroma vrsto referendumu. Te pravice in način njihovega izvrševanja imajo takšno težo, da so že po Ustavi pridržane zakonskemu urejanju, saj gre za pomembno in občutljivo pravno področje, ki zahteva zagotovitev enakih standardov uresničevanja in varstva ustavnih pravic, demokratičnosti odločanja in pravne varnosti na celotnem ozemlju države in ne glede na vrsto in naravo referendumu.

3. Vlada v mnenju poudarja, da noben predpis, izdan na podlagi epidemioloških razmer v državi, ne ovira izvajanja referendumov, in navaja primere v času epidemije izvedenih volitev v Evropi in Republiki Sloveniji. Navaja, da ne glede na to, da gre za svetovalni referendum, ne gre za lokalno zadevo, ki jo občina lahko ureja samostojno in ki se nanaša samo na prebivalce občine. Vlada poudarja, da je referendum institut demokratičnega preverjanja volje prebivalcev, ki je zaradi svoje pomembnosti zakonsko enotno urejen za celotno državo in vse občine. Zakonodajalčeva odločitev naj bi temeljila na presoji, da gre za vsebino, ki ni odvisna od lokalnih razmer in je zato ni dopustno urejati lokalno. Vlada zatrjuje, da veljavna volilna zakonodaja v splošnem ne predvideva oblik glasovanja, pri katerih se ne bi zahtevala osebna prisotnost volivca na volišču, predvsem pa ne določa spletnega oziroma internetnega elektronskega načina glasovanja, zaradi česar za izvedbo e-glasovanja ni pravne podlage. V skladu z navedenim Vlada zatrjuje, da ZRLI in ZLS ne vsebujeta protiustavne pravne praznine.

4. Občina Hoče - Slivnica (v nadaljevanju Občina) v odgovorih na odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade vztraja pri svojih navedbah v zahtevi. Navaja, da zaradi zatrjevanje protiustavne pravne praznine pride do položaja, ko občina občanom ne more zagotoviti izvrševanja njihovih ustavnih pravic, saj bi izvedba klasičnega referendumu, na katerem se zahteva fizična prisotnost na volišču, v času razglasitve epidemije COVID-19 onemogočila učinkovito izvrševanje pravice iz tretjega odstavka 90. člena Ustave v zvezi s 44. členom Ustave in/ali povzročila nepošten referendumski postopek. Izpodbijana zakona naj ne bi predvidevala, kako naj občina v času epidemije in ukrepov za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni izvede referendum tako, da bo glasovanje pod enakimi pogoji mogoče za vse volivce oziroma skupine ljudi, torej tako, da nekatere skupine ne bi bile diskriminirane zaradi svojega zdravstvenega oziroma osebnega stanja (npr. volivci z blagimi bolezenskimi znaki, volivci v karanteni, starejši volivci). Zato po mnenju Občine izpodbijana ureditev pomeni kršitev ustavnih pravic občanov, saj bi glasovanje na klasični način mnoge odvrnilo od glasovanja in s tem izvrševanja njihove volilne pravice in pravice do sodelovanja pri urejanju lokalnih zadev, nekaterim pa bi bilo v teh razmerah glasovanje onemogočeno ali vsaj odsvetovano. Občina navaja tudi, da izvedba svetovalnega referendumu s posebno e-glasovnico ni v nasprotju z zakonom in ne pomeni kršitve zakona, saj je ravnanje, ki ni prepovedano, dovoljeno.

B. – I.

5. V zahtevi za oceno ustavnosti sta kot predlagatelja navedena Občina in Občinski svet. Ob vložitvi zahteve sta bili zahtevi priloženi tudi dve pooblastili za zastopanje Odvetniški družbi Vesenjaki, o. p., d. o. o., Maribor, in sicer pooblastilo Občine in posebej pooblastilo Občinskega sveta. Zato je Ustavno sodišče odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade poslalo tako Občini kot Občinskemu svetu. Prejelo je odgovor Občine z dne 12. 1. 2021, ki mu je bilo priloženo novo pooblastilo za zastopanje drugi pooblaščenki (Odvetniški družbi Živko in Purg, o. p., d. o. o., Maribor). Z vlogo z dne 22. 2. 2021 je Odvetniška družba Vesenjaki, o. p., d. o. o., Maribor, Ustavno sodišče seznanila, da sta ji Občina in Občinski svet preklicala pooblastilo za zastopanje. Nato je Ustavno sodišče prejelo še odgovor z dne 23. 2. 2021, v katerem je bilo navedeno, da ga vlaga »Občina, Občinski svet«, vložila pa ga je Odvetniška družba Živko in Purg, o. p., d. o. o., Maribor.

6. Na podlagi devete alineje prvega odstavka 23.a člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12 in 23/20 – v nadaljevanju ZUstS) lahko predstavniški organ samoupravne lokalne skupnosti vložijo zahtevo za oceno ustavnosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, če ta posega v ustavni položaj ali v ustavne pravice samoupravne lokalne skupnosti.

7. Člen 91 ZLS določa, da lahko občina vložijo zahtevo za presojo predpisov države, s katerimi se posega v ustavni položaj in pravice lokalne skupnosti. V takem primeru lahko zahtevo vložijo župan, ki zastopa občino, če ima za ta postopek pooblastilo občinskega sveta. V obravnavani zadevi je predlagateljica županu tako pooblastilo podelila.¹

8. Tako deveta alineja prvega odstavka 23.a člena ZUstS kot 91. člen ZLS zahtevata, da mora predlagatelj v zahtevi izkazati, da izpodbijani predpis posega v ustavni položaj občine oziroma ogroža pravice občine kot lokalne skupnosti. Za obravnavo zahteve pred Ustavnim sodiščem morata torej tako Občina kot Občinski svet izkazati izpolnjevanje istega procesnega pogoja (poseg v ustavni položaj in pravice lokalne skupnosti). Iz zahteve in obeh odgovorov izhaja, da Občina in Občinski svet utemeljujeta poseg v ustavni položaj in pravice lokalne skupnosti z istimi navedbami in zasledujeta isti cilj; zavzemata se za ugotovitev protiustavnosti ureditve v ZRLI in ZLS, ker v pogojih razglašene epidemije ne določata možnosti elektronskega glasovanja na lokalnem referendumu. Glede na navedeno Ustavno sodišče ni posebej ugotavljalo, kateri predlagatelj je vložil odgovor z dne 23. 2. 2021 (Občina ali Občinski svet) in kdo ga zastopa, temveč je štelo, da tudi ta odgovor vlaga Občina po svoji pooblaščenki. Ker je Občinski svet preklical pooblastilo za zastopanje Odvetniški družbi Vesenjaki, o. p., d. o. o., Maribor, novega pooblastila pa ni predložil, je Ustavno sodišče štelo, da Občinski svet zastopa župan Občine.

9. Kot je že navedeno, morata občina oziroma predstavniški organ samoupravne lokalne skupnosti na ravni procesne predpostavke utemeljiti in izkazati, zakaj bi izpodbijani predpis lahko posegal v ustavni položaj in pravice občine.² Če ta procesni pogoj ni izpolnjen, Ustavno sodišče ne more nadaljevati postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti, temveč zahtevo na podlagi prvega odstavka 25. člena ZUstS zavrže.

10. Predlagatelja zatrjujeta obstoj protiustavne pravne praznine (2. člen Ustave) v ZRLI in ZLS, ker zakona ne vsebujeta ureditve referendumu v pogojih razglašene epidemije, ki bi občanom omogočala učinkovito izvrševanje njihove pravice glasovati na referendumu. Predlagatelja v zahtevi ne utemeljujeta, da je zaradi domnevne protiustavne praznine v ZLS in ZRLI ogrožena kakšna pravica ali ustavni položaj lokalne skupnosti. Iz zahteve izhaja, da jo vlagata predvsem v imenu svojih prebivalcev, ker naj bi izpodbijana ureditev pomenila kršitev njihovih ustavnih pravic, saj naj bi glasovanje na klasični način mnoge odvrnilo od glasovanja in s tem izvrševanja svoje pravice do sodelovanja pri urejanju lokalnih zadev, nekaterim pa bi bilo v teh razmerah glasovanje celo onemogočeno. Z razlogi, ki so povezani s položajem prebivalcev lokalne skupnosti, pa predlagatelja ne moreta izkazati, da izpodbijana predpisa posegata v ustavni položaj in pravice lokalne skupnosti.³

11. Glede na navedeno predlagatelja nista izkazala, da bi zatrjevana protiustavna pravna praznina (2. člen Ustave) pomenila poseg v ustavni položaj ali ustavne pravice samoupravne lokalne skupnosti. Zato za presojo tega očitka ni izpolnjen pogoj iz devete alineje prvega odstavka 23.a člena ZUstS oziroma 91. člena ZLS in ga Ustavno sodišče ni obravnavalo.

B. – II.

12. Predlagatelja zatrjujeta tudi, da sta ZRLI in ZLS v neskladju s prvim odstavkom 140. člena Ustave, ker občini ne omogočata samostojno (pravno) urejati izvedbe svetovalnega referendumu, čeprav gre za zadevo, ki zadeva samo prebivalce občine.

Navajata tudi očitke in predloge, ki so povezani z Odlokom o razpisu svetovalnega referenduma s posebno e-glasovnico Občine Hoče - Slivnica (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 58/20 – v nadaljevanju Odlok). Ti očitki bodo predmet presoje v zadevi št. U-I-449/20, v kateri Vlada izpodbija Odlok. V obravnavani zadevi pa niso upoštevni.

13. Prvi odstavek 140. člena Ustave določa, da v pristojnost občine spadajo lokalne zadeve, ki jih občina lahko samostojno ureja, in zadevajo samo prebivalce občine.

14. V skladu s 44. členom Ustave ima vsak državljan pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev. Ta pravica je splošna ustavna pravica, katere bistvena značilnost je, da vsem državljanom zagotavlja možnost sodelovanja pri upravljanju javnih zadev. Najbolj neposredno se izvaja na ravni lokalnih skupnosti ter z referendumskim odločanjem in zakonsko iniciativo na državni ravni, posredneje pa z volitvami.⁴ Kot določa že sam 44. člen Ustave, se način njenega izvrševanja določi z zakonom.⁵ Gre za t. i. pravico pozitivnega statusa, zato mora zakonodajalec njeno izvrševanje urediti z zakonom, saj je brez ustrezne zakonske ureditve sploh ne bi bilo mogoče izvrševati. Ker gre za splošno ustavno pravico, nima samostojne zakonske ureditve, temveč se uresničuje v okviru zakonodaje, ki ureja lokalno samoupravo, referendum, ljudsko iniciativo in volitve.⁶ Pravica do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev se izvršuje na vseh tistih ravneh, kjer se izvajajo oblastna upravičenja, predvsem pa na državni in lokalni ravni ter pri tistih subjektih, ki so izvajalci javnih služb.⁷

15. V okviru pravice iz 44. člena Ustave je varovana tudi pravica glasovanja na lokalnem referendumu.⁸ Tudi zanjo enako kot za pravico glasovanja na zakonodajnem referendumu v temelju veljajo nekatera enaka načela kot pri volilni pravici, zlasti načela splošnosti, enakosti ter svobodnega in tajnega glasovanja.⁹ Način njenega uresničevanja je primarno urejen v okviru zakonodaje, ki ureja lokalno samoupravo (ZLS in Zakon o lokalnih volitvah, Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12 in 68/17 – v nadaljevanju ZLV), kolikor pa ta ureditev posameznih vprašanj ne ureja, odkazuje na smiselno uporabo upoštevni določb ZRLI in Zakona o volitvah v Državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 23/17 in 29/21 – v nadaljevanju ZVDZ).¹⁰ Način uresničevanja pravice glasovanja na lokalnem referendumu, varovane kot pravice iz 44. člena Ustave, pomenijo tudi določbe o oblikah glasovanja.¹¹

16. ZLS določa dve vrsti referenduma v lokalni skupnosti, in sicer naknadni referendum, na katerem občani potrdijo ali zavrnejo sprejeti splošni akt občine ali njegove posamezne določbe (prvi odstavek 46. člena ZLS), in svetovalni referendum o posameznih vprašanjih iz pristojnosti občinskega sveta (46.b člen ZLS). Ne glede na to, da gre za različni vrsti referenduma, gre v obeh primerih za isti institut (lokalni referendum), v okviru katerega prebivalci občine uresničujejo pravico glasovanja na referendumu, ki je varovana kot pravica iz 44. člena Ustave. ZLS (razen tega, da predpisuje osebno glasovanje z glasovnico, ki mora biti tajno) in ZRLI nimata določb o oblikah glasovanja na referendumu, zato glede tega vprašanja tudi za glasovanje na lokalnem referendumu veljajo ustrezne določbe ZVDZ, razen določb, ki se nanašajo na glasovanje po pošti v tujini in na glasovanje pri diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije ter na glasovanje na volišču zunaj kraja stalnega prebivanja. Glede slednjih 80. člen ZLV namreč izključuje njihovo uporabo za lokalne volitve,¹² kar na podlagi petega odstavka 56. člena ZRLI velja tudi za lokalni referendum. ZVDZ poleg klasičnega glasovanja na volišču¹³ ureja tudi druge oblike glasovanja. Za glasovanje na lokalnem referendumu se smiselno uporabljajo določbe o glasovanju po pošti znotraj Republike Slovenije. Po pošti lahko glasujejo volivci, ki so v priporu, zavodu za prestajanje kazni, v bolnišnici ali v socialnovarstvenem zavodu za institucionalno varstvo, če to sporočijo okrajni volilni komisiji najkasneje deset dni pred dnevom glasovanja. Na enak način lahko glasujejo tudi invalidi, ki to sporočijo pristojni volilni komisiji v enakem roku in predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida (drugi odstavek 81. člena ZVDZ).¹⁴ Prav tako tudi za glasovanje na lokalnem referendumu velja

določba o glasovanju na domu. Volivci, ki se zaradi bolezni ne morejo osebno zglasiti na volišču, v katerem so vpisani v volilni imenik, lahko glasujejo pred volilnim odborom na svojem domu, če to sporočijo pristojni volilni komisiji najkasneje tri dni pred dnevom glasovanja (83. člen ZVDZ). Drugih določb o oblikah glasovanja na (lokalnem) referendumu upoštevna zakonodaja ne vsebuje, kar pomeni, da niso dopustne.

17. Način uresničevanja pravice glasovati na lokalnem referendumu, ki je varovana v okviru pravice iz 44. člena Ustave, je torej na podlagi te ustavne določbe (in drugega odstavka 15. člena Ustave) dopustno urediti le z zakonom, ne pa tudi s podzakonskimi akti. Način uresničevanja te pravice pomenijo tudi določbe o oblikah glasovanja. Gre za izključno državno pristojnost pravnega urejanja tega področja z zakoni in ne za lokalno zadevo, ki bi jo občina lahko samostojno urejala in ki bi zadevala samo prebivalce občine. Glede na navedeno ZLS in ZRLI nista v neskladju s prvim odstavkom 140. člena Ustave, ker ne omogočata, da bi občina z občinskimi predpisi samostojno (pravno) urejala izvedbo svetovalnega referenduma in uvajala nove oblike glasovanja (kot je npr. e-glasovanje) na lokalnem referendumu.

C.

18. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 21. člena ZUstS in tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Rok Čeferin, dr. Dunja Jadek Pensa, Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Odločbo je sprejelo soglasno.

Dr. Rajko Knez
Predsednik

---

¹ Zahtevi je priložen sklep Občinskega sveta, s katerim je pooblastil župana, da v imenu Občine vloži zahtevo.

² Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-22/15 z dne 27. 3. 2019 (Uradni list RS, št. 32/19, in OdlUS XXIV, 1), 15. točka obrazložitve, ter s sklepi Ustavnega sodišča št. U-I-210/16 z dne 23. 4. 2020, 4. točka obrazložitve, št. U-I-121/19 z dne 13. 6. 2019, 3. točka obrazložitve, in št. U-I-107/17 z dne 30. 9. 2020, 7. točka obrazložitve.

³ Prim. sklep Ustavnega sodišča št. U-I-149/10 z dne 19. 9. 2012.

⁴ Prim. J. Čebulj v: L. Šturm (ur.), Komentar Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana 2002, str. 490 in 491.

⁵ Tudi drugi odstavek 15. člena Ustave določa, da je z zakonom mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa Ustava ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine.

⁶ Prim. J. Čebulj v: L. Šturm (ur.), nav. delo, str. 490 in 491.

⁷ Glej M. Avbelj, v: L. Šturm (ur.), Komentar Ustave Republike Slovenije, Dopolnitev – A, Fakulteta za državne in evropske študije, Ljubljana 2011, str. 731.

⁸ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-13/98 z dne 4. 11. 1999 (Uradni list RS, št. 99/99, in OdlUS VIII, 237).

⁹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-191/17 z dne 25. 1. 2018 (Uradni list RS, št. 6/18, in OdlUS XXIII, 1), 13. točka obrazložitve.

¹⁰ ZLS glede glasovanja na lokalnem referendumu določa le, da je glasovanje na referendumu tajno in da se glasuje z glasovnicami (36. člen ZLS), da se glasuje osebno in da nihče ne more glasovati po pooblaščenju ter da morata biti pri glasovanju zagotovljeni svoboda odločanja in tajnost glasovanja (37. člen ZLS). V skladu s 3. členom ZRLI se tudi za referendum v samoupravni lokalni skupnosti, kolikor ni z ZRLI ali drugim zakonom drugače določeno, smiselno uporabljajo določbe ZRLI o postopku za izvedbo referenduma (gre za določbe III. poglavja ZRLI z naslovom Postopek za izvedbo referenduma, 30. do 56. člen). Tudi prvi odstavek 56. člena ZRLI določa, da se določbe ZRLI o postopku za izvedbo referenduma smiselno uporabljajo tudi za izvedbo referenduma v samoupravni lokalni skupnosti, s tem da postopek za izvedbo referenduma vodijo volilni organi, ki vodijo lokalne volitve. Glede vprašanj postopka izvedbe referenduma, ki z ZRLI niso posebej urejena, in glede kazenskih določb pa se na podlagi 55. člena ZRLI smiselno uporabljajo določbe ZVDZ. V bistvenem enako določbo vsebuje peti odstavek 56. člena ZRLI, ki določa, da se glede vprašanj postopka za izvedbo

referenduma v samoupravni lokalni skupnosti, ki z ZRLI niso posebej urejena, smiselno uporabljajo določbe ZLV (75. člen ZLV določa, da se glede organizacije in dela na voliščih ter glasovanja smiselno uporabljajo določbe ZVDZ, kolikor ni s tem zakonom drugače določeno) in ZVDZ.

¹¹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-7/07, Up-1054/07 z dne 7. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 54/07, in OdlUS XVI, 63), 16. točka obrazložitve, v kateri je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da pravila, ki določajo način glasovanja po pošti, pomenijo način izvrševanja volilne pravice. Prim. tudi odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-156/11, Up-861/11 z dne 10. 4. 2014 (Uradni list RS, št. 35/14, in OdlUS XX, 24), 27. točka obrazložitve, v kateri je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da mora biti vsak način uresničevanja volilne pravice (drugi odstavek 15. člena Ustave) v temelju določen že z zakonom.

¹² V skladu z 80. členom ZLV za lokalne volitve ne veljajo določbe ZVDZ, ki se nanašajo na glasovanje po pošti v tujini in na glasovanje pri diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije ter na glasovanje na volišču zunaj kraja stalnega prebivanja.

¹³ V skladu s prvim odstavkom 71. člena ZVDZ vsak volivec glasuje osebno na volišču, na katerem je vpisan v volilni imenik.

¹⁴ Invalidi lahko glasujejo po pošti tudi stalno, če to sporočijo državni volilni komisiji in predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida. To sporočilo velja do preklica. Prvo sporočilo o stalnem glasovanju po pošti mora invalid posredovati najkasneje deset dni pred dnem glasovanja (drugi odstavek 81. člena ZVDZ).